

Himalájska trilógia

Expedície sa rodia rôznym spôsobom. V prípade našej výpravy to však bolo skôr zmŕtvychvstanie. Keď sme sa pred dvomi rokmi vracali z Himalájskej trilógie, zdalo sa, že v takejto zostave sa už pod žiadnou osemtisícovou nestretne. Pustý sa rozhodol skončiť s výškovým lezením a zvyšok života stráviť v kancelárii. A vydržal dlho. Celý jeden rok – už sme sa s Piotrom báli, že to naozaj myslí vážne. Až naše esemesky zo základného tábora pod Nanga Parbatom a K2 ho pritiahli späť na ten správny breh horolezeckého Stixu. Konečne sme boli opäť „Tres Pedros“ a verili sme, že Pustému tentoraz nepoddajná Anna dá.

Hámor pod vrcholom Ama Dablam.

Hámor a Morawski na vrchole Ama Dablam.

Ama Dablam (6812 m)

Naším prvým cieľom je nádherný Ama Dablam, známy aj ako Matterhorn Himalájí. Leží v oblasti Barun Himal a je považovaný za najkrajšiu horu v oblasti Mount Everestu. Meno, ktoré v preklade znamená „Matka s perlovým náhrdelníkom“, dostal vďaka výraznému ľadovcu tesne pod vrcholom. Tento šperk však vie byť aj nebezpečný. V roku 2006 zmieta ľadová lavína stany tretieho tábora a zabila šesť horolezcov...

V roku 1961 sa členom medzinárodnej expedície Mike Gillovi, Barry Bishopovi, Mike Wardovi a Wally Romanesovi podarilo vystúpiť na vrchol Ama Dablamu juhozápadným pilierom. Táto spektakulárna cesta s nádhernými výhľadmi na najvyššie vrcholy Himalájí je cieľom našej štvorice. K trojici Pustelník, Morawski, Hámor sa tento rok pridá náš dobrý priateľ a súťepiteľ z južnej steny Annapurny, poľský horolezec a filmár Darek Zaluski. Prázdny základný tábor, ticho a pokoj počas výstupu, nikde ani živé duše. Zima sa vlastne ešte neskončila, ale teploty, ktoré tu v tomto období klesajú hlboko pod bod mrazu, vôbec nám neprekážajú. Uživame si samotu pod jednou

z najpopulárnejších hôr Himalájí. Až tresťhodnú pohodu v základnom tábore strieda zaujímavé lezenie v teréne, ktorý nespomína ani jeden sprievodca. Namiesto firmových kuloárov a snehových hrebeňov

je pred nami ostrý skalný hrebeň a takmer tatarské lezenie v čistej skale a tvrdom modrom ľade. Výborne sa bavíme a tešíme sa z každého výškového metra, prelezenej stienky a spoločne prežitej noci v táboroch pripomínajúcich orlie hniezda. Po siedmich dňoch strávených na juhozápadnom pilieri 27. marca stojíme s Piotrom na vrchole Ama Dablamu a vychutnávame si nádherné výhľady a zaslúžený odpočinok. Dúfam, že si tieto príjemné chvíle nebudeme musieť odtrpieť a šťastie bude aj naďalej na našej strane. Čaká nás totiž hlavná časť nepálskej časti tohtoročnej trilógie, severozápadná stena Annapurny.

Annapurna (8091 m)

Za nami zostávajú strechy Pokhary i olejovo pokojná hladina jazera Pewa a v špinavých oknách vrtuľníka rastie náš ďalší cieľ, Annapurna – bohyňa obilia a hojnosti. Táto obrovská hora leží v Centrálnych Himalájach v oblasti údolia rieky Kali Gandaki, ktorá ju oddeľuje od masívu Dhaulágirí. Zo severu tvoria jej svahy časť veľkého kotla – Severného sanktuária, uzavretého na východe Veľkou bariérou a na severe a západe hrebeňom Nilgiri. Na juhu sa nachádza rovnako ťažko prístupné, aj keď o niečo menšie Južné sanktuárium, ktorému dominuje rybiemu chvostu podobná svätá hora Machapuchare a každému z nás dôverne známa južná stena Annapurny, jedna z najúchvatnejších himalájskych stien.

História dobývania tejto hory je veľmi krátka. Vrchol dosiahla hneď prvá expedícia, ktorá sa tu objavila. Veľká francúzska expedícia mala pôvodne iný cieľ – chcela dobyť o niečo vyššiu susednú Dhaulágirí. Tento plán sa však nepodaril a Francúzi, ktorých už tlačil čas, obrátili svoju pozornosť na Annapurnu. Po ťažkom boji celého tímu a s pomocou mnohých výškových nosičov dosiahli vrchol 3. júna 1950 Maurice Herzog a Louis Lachenal. Po nebezpečnom a strastiplnom zostupe museli Herzogovi amputovať dla-

Ama Dablam, druhý tábor.

Lezenie v SZ stene Annapurny.

SZ stena Annapurny.

Hrebeň a vrchol Annapurny.

ne a Lachenalovi prsty na nohách. Bolo to jedno z najväčších himalájskych dobrodružstiev v histórii, no napriek tomu sa tento výstup zaobišiel bez obetí na životoch. To však neznamená, že ide o bezpečnú horu. Naopak, je považovaná za najnebezpečnejšiu osemtisícovku a rýchle zvraty počasia, silné sneženia a obrovské lavíny si vyžiadali životy mnohých horolezcov tých najzvučnejších mien.

Vrtuľník pristáva v základnom tábore pod severnou stenou a my hneď na druhý deň vyrážame pod stenu. Staviam predsunutý základný tábor a hľadáme slabiny v nie veľmi optimisticky vyzerajúcom múre. Vyzerá úplne inakšie, ako na fotkách z roku 1988, ktoré mám od Sláva Drlíka. Po skúsenostiach z Ama Dablamu sa ani nič iné čakať nedalo. Namiesto snehu skala a ľad. Česká cesta Gabbarovou ostrohou vyzerá však leziteľne. Po dvoch oddychových dňoch v základnom tábore vyrážame s cieľom vystúpiť v jednom ťahu až na vrchol – všetci alebo nikto. Je nám jasné, že to nebude ani jednoduché, ani bezpečné

a už vôbec nie príjemné. Každý z nás pozná Annapurnu veľmi dobre a nerobíme si žiadne ilúzie. Riziko a utrpenie patrí k tejto hore, ale nám sa zatiaľ darí. Deň za dňom sa prebíjame vyššie a vyššie. Skala, ľad, strmé žľaby a kľučkovanie medzi sérakmi. Nádherná a relatívne bezpečná

línia. Bez väčších komplikácií preliezame stenu a na ôsmy deň vo výške 7800 metrov staviame na západnom hrebeni náš bivačovací stan. Najväčšie ťažkosti výstupu máme definitívne za sebou a zajtra nás čaká posledných pár sto metrov ľahkého terénu. Robo Olšavský, meteorológ, u ktorého máme objednané dobré počasie, sa tvári optimisticky. Dúfam, že sa nám to podarí. Bez spacákov sa tlačíme štyria v malom stane a svorne klepeme kosu. Ráno 30. apríla vyzerá ružovo. Vyrážame za svitania a bez problémov preliezame prvé metre ostrého hrebeňa. Vietor je čoraz silnejší a na južnej strane hrebeňa sa krúti v ohromných snehových valcoch. Je poludnie a nás od vrcholu delí posledný výšvih.

Morawski, Hámor a Pustelník v ABC po zostupe z Annapurny.

Posledné tri dĺžky lezenia. Plávam po pás v čerstvo naviatom snehu, ale nedarí sa mi vybojovať ani meter. Na juhu sa kopia ťažké mraky a nám je jasné, že musíme okamžite dole. Annapurna na nás vytiahla zbrane ťažkého kalibru. V takmer nulovej viditeľnosti hľadáme cestu k nášmu stanu. Postupujeme veľmi pomaly a keď sme už takmer na konci hrebeňa a začíname veriť, že sa nám to podarí, začína sa druhé kolo tejto bizarnej hry. Cítim, že vzduch okolo je nabitý elektrinou a snažím sa čo najrýchlejšie zbaviť všetkého železa. Neskoro. Silný praskot a poriadny elektrický kopanec. Cítim bolesť v pravej ruke a na zadku mám v kombinéze vypálenú diery. Všetci sme živí, no poriadne vydesení. Opäť ten istý praskot a druhý výboj. Výrazne silnejší, ako ten prvý. Niekoľko sekúnd sa nemôžem nadýchnuť a som presvedčený, že si tohto roku v Tatrách už nezaleziem. Ostatní chlapci sú na tom podobne. Vzhľadom na to, čo sa okolo nás deje, až prekvapujúco pokojne zlaňujeme z hrebeňa a tretí blesk nás už vôbec neprekvapuje. Je už takmer tma, keď pod skalnou vežou nájdeme náš stan a zaliezame do sucha. Sme výrazne opotrebovaní, ale živí.

Annapurna nám opäť raz ukázala, že vie byť aj veľmi zlá a nebezpečná a Pustemu sa tak ani na štvrtý pokus nepodarilo vystúpiť na vrchol štrnásť osemtisícovky. Nie som sklamaný, ani nahneváný. Bol to krásny výstup s dobrými priateľmi v takmer zabudnutej stene. V každom prípade to bolo moje zatiaľ najväčšie dobrodružstvo a je neuveriteľné, že sme sa všetci takmer nepoškodení vrátili do základného tábora.

Gasherbrumy

Zatiaľ čo pre Pusteho a Darka, ktorý si z výstupu na Annapurnu odniesol nepríjemné omrzliny a takmer prišiel o prsty na nohe, sa sezóna skončila a my s Piotrom pokračujeme pakistanskou časťou našej tohtoročnej trilógie. Naším cieľom je hrebeňovka Gasherbrumov, ktorú nosíme v hlave už niekoľko rokov.

Skupina Gasherbrumov sa nachádza v oblasti Baltoro Mustagh, najvyššom pásme Karakoram, juhovýchodne od K2 a Broad Peak. Tvoria ju šesť samostatných vrcholov, obopínajúcich ľadovec Južný Gasherbrum, severnú odnož ľadovca Abruzzi. Dva z nich, Gasherbrum I (8068 m) známy aj ako Hidden Peak a Gasherbrum II (8035 m), sú vyššie ako 8000 metrov. Gasherbrum I je považovaný za technicky najnáročnejšiu osemtisícovku a z horolezeckého hľadiska sú najzaujímavejšie jeho dve steny, týčiace sa nad ľadovcom Južný Gasherbrum – severozápadná a juhozápadná. O výstup na vrchol sa ako prvá pokúšala expedícia vedená G. O. Dyhrenfurthom, ktorá v roku 1934 dosiahla výšku 7400 metrov. Prvý výstup na vrchol sa podaril až 4. júna 1958 Američanom Andrewovi Kauffmanovi a Petrovi Schoeningovi, ktorí naň vystúpili dlhým juhovýchodným hrebeňom. Z vrcholu na sever spadá hrebeň do sedla Gasherbrum La, kde sa stáča na západ, kulminuje na vrchole Gasherbrum East (7772 m) a vedie

k vrcholu Gasherbrumu II (8035 m). Je najnižšou osemtisícovkou v Karakorame a mnohí ho považujú za najľahšie dostupnú. V jeho južnej stene sa rysujú dve výrazné rebra – ľavé, juhozápadné, ktorým vedie Rakúska cesta (normálka) a pravé, južné, kde vytýčili svoju cestu Francúzi. Po prieskumnej výprave G. O. Dyhrenfurtha v roku 1934 sa tu horolezci objavili až po viac ako 20. rokoch a 7. júna 1956 rakúsky tím v zložení Fritz Moravetz, Sepp Larch a Hans Willenpart dosiahol vrchol JZ rebrom. Z vrcholu na západ spadá hrebeň ku Gasherbrumu III (7952 m), na vrchol ktorého sa zatiaľ podarilo vystúpiť iba Poliakom a Španielom.

Po šiestich dňoch zlého počasia a zlých správach z Broad Peaku vyrážame nabalení na desať dní s cieľom vystúpiť najskôr poľskou cestou na G III, tou istou cestou zostúpiť do sedla medzi G III a G II, vystúpiť na G II poľskou cestou v SZ stene, normálkou zostúpiť na juhovýchod a odtiaľ pokračovať cez Gasherbrum East do sedla Gasherbrum La. V prvom tábore, ktorý sa medzičasom poriadne rozrástol, je teraz rušno.

Balíme sa na desať až dvanásť dní, a keďže nástup do Americkej cesty je v zakázanom území a my chceme pretraverzovať Hidden Peak z juhu na sever, nastupujeme do Španielskej cesty v strmej juhozápadnej stene. Nepríjemný ľadovec, kameňmi ostreľované nástupové komíny a žľaby s rozbitými, kamennými prahmi a nakoniec 1200 metrov vysoká ľadová stena s jedným miestom na oddych dáva poriadne zabrať našim lýtkam. Neskoro večer staviame s Piotrom náš bivakový stan vo výške 6 600 metrov. Máme toho naozaj dosť a to ešte netušíme, že na tejto našej miniplatforme strávime nasledujúce štyri noci. Sneženie, vietor a nulová viditeľnosť. V tejto miszii sa dozvedáme o smrti Jeana Noela Urbana – nášho francúzskeho priateľa. Iba niekoľko metrov od jeho stanu v sedle Gasherbrum La sa pod ním prelomil snehový most a bezodná trhlinka ukončila pozoruhodnú kariéru tohto príjemného chlapíka, výborného lyžiara a horolezca.

Počasia sa konečne umúdrilo a my doliezame na juhovýchodné rebro, kde sa Španielska cesta napája na Americkú. Tu nás ďalšia vlna zlého počasia opäť zatvára v stane, tentoraz však už iba

na jeden deň. Lavinózne traverzy a hlboký sneh nám znepríjemňujú tento inak „krajínové veľkolepý“ výstup a oberajú nás o drahocenný čas. Vrchol však už máme na dosah. Posledný bivak v 7800 metroch, trochu mixového lezenia pod vrcholovým hrebeňom, nepríjemný vrcholový žľab a po desiatich dňoch driny a stresu stojíme pri snehovej kotve, ovešanej modlitebnými vlajkami. Vrchol Gasherbrumu I. Konečne sme vonku z pasce a čaká nás už iba pohodlný a bezbolestný zostup Japonským kuloárom do sedla Gasherbrum La. Je nám však jasné, že zásoby jedla a plynu nám nebudú na ďalšiu časť gasherbrumskej hrebeňovky stačiť. Robova predpoveď počasia tiež nie je najoptimistickejšia a pri opustení a vtákmí roztrhanom stane Jeana Noela sa definitívne rozhodneme pre zostup do základného tábora. Po krátkom oddychu a doplnení zásob sa chceme pokúsiť o prechod hrebeňovky Gasherbrumov v opačnom smere – z G III cez G II na G I.

Po šiestich dňoch zlého počasia a zlých správach z Broad Peaku vyrážame nabalení na desať dní s cieľom vystúpiť najskôr poľskou cestou na G III, tou istou cestou zostúpiť do sedla medzi G III a G II, vystúpiť na G II poľskou cestou v SZ stene, normálkou zostúpiť na juhovýchod a odtiaľ pokračovať cez Gasherbrum East do sedla Gasherbrum La. V prvom tábore, ktorý sa medzičasom poriadne rozrástol, je teraz rušno. Každý chce čo najefektívnejšie využiť okno dobrého počasia. Spolu s Poliakmi, Portugalcami a Talianmi vystupujeme za dva dni do tretieho tábora. Pekné počasia, vyšliapaná stopa, žiadny stres a kopa kamarátov – takto si predstavujem horolezecké nebo. V treťom tábore sa ľútime s priateľmi a pokračujeme do štvorky, kde sa začína traverz pod Gasherbrum III. Sme opäť sami. Bolo to príjemné, ale bolo toho dosť. Opäť si užívame ticho a pokoj a vôbec nám nevedí, že musíme prešlapávať stopu. Naopak. Poobede staviame náš stan v tábore duchov vo výške 7400 metrov. Podľa predpovede počasia už malo snežiť a fučať, no zatiaľ je ticho a pokoj. Iba ciry, rozťahované po celej oblohe a krvavý západ slnka, sú na strane meteorológov. Čo už teraz – ak sa počasia pokazí, pokúsime sa najskôr vystúpiť normálkou na vrchol G II a vrátíme sa naspäť do nášho stanu, kde počkáme na dobré počasia. Ráno nás budia kroky. Skupina zložená z členov troch komerčných expedícií sa rozhodla využiť posledné hodiny dobrého počasia a ešte pred polnocou vyrazili z tretieho tábora na vrchol. Romantika sa skončila.

Okolo štvrtej opúšťame teplo stanu a prvý raz naľahko bez našich verných batohov vyrážame na vrchol. Príjemný výstup ľahkým terénom, bez stresu a námahy. O ôsmej sme pod vrcholovým hrebeňom a nechápavo hľadáme na skupinku Španielov, Švajčiarov a Rakúšanov, fotiacich sa v sedle asi 100 metrov od vrcholu. „To je už iba 15 výškových metrov – to sa už počíta za vrchol.“ S Piotrom neveríme vlastným ušiam. Znechutení pokračujeme v relatívne ľahkom teréne

na skutočný vrchol Gasherbrumu II. Vystupujeme naň o deviatej spolu s fujavicou, ktorá nás od rána prenasledovala. Naša štvrtá spoločná osemtisícovka. Tentoraz je viditeľnosť veľmi zlá a po skúsenostiach z Annapurny sa na vrchole radšej dlho nezdržiavame. Niekoľko vrcholových fotografií a rýchlo preč, do bezpečia. Na zostupe stretieme pár Španielov, v ktorých ešte zostalo toľko horolezeckej cti a guráže, aby prekonal posledné nepríjemné metre a vystúpili na skutočný vrchol Gasherbrumu II. Zostup je rýchly a jednoduchý, a tak už o jedenástej varíme čaj v stane a debatujeme o horolezeckej etike, falošných vrcholoch a himalájskych podvodníkoch. Ráno je nám všetko jasné. Plieskaniu stanovnej plachty, hukotu vetra a šušťaniu padajúceho snehu rozumieme veľmi dobre. Je čas slušne sa rozlúčiť, poďakovať sa a ísť. Zábava sa skončila.

Nádherný a príjemný výstup na Ama Dablam, veľké dobrodružstvo s dobrým koncom v severozápadnej stene Annapurny, prelezanie ťažkej Španielskej cesty a traverz Gasherbrumu I štýlom čistým ako slza a nakoniec, ako bonus, bezbolestný a pohodový výstup normálkou na G II. To všetko v príjemnej spoločnosti ľudí, s ktorými mi je dobre a ktorých mám rád. Je to málo? Pre mňa určite nie a aj keby sa mi v budúcnosti už žiadny z mojich snov a plánov nepodarilo uskutočniť, budem vďačný osudu za to, čo som mohol doteraz v horách prežiť.

Hámor v JZ stene G I.

Gasherbrum I, II - náčrt mapy.

Osoby a obsadenie:

Pusty – Piotr Pustelnik
 Piotrek – Piotr Morawski,
 Dario – Darek Zaluski
 rozprávač – Peter Hámor

Hámor na vrchole G I.

